

ganste lignende Meddelelser, som Stadfeldt giver om Kommissionsforretningen af 1663, ere riigtige, hvilket nu kan kontrolleres ved Sammenholdelse med det aabne Mandat af 8de Marts 1664 (Bilag 10). Ogsaa Neckelmann meddeler (Pag. 30), at Laregaardenes Antal af Kommissionen af 1696—98 fandtes forøget siden 1663 med 4 ovenfor og 2 nedenfor Broen¹⁾.

Som det ses af Stadfeldts ovennævnte Meddelelser, var den Virksomhed, som Kommissionen af 1696—98 udfoldede, ganste den samme, som havde været Opgaven for Kommissionen af 1663, nemlig at skaffe Seildybet frit for Hindringer for Seiladsen, og til denne Ende at dømme de Laregaarde eller Kyster af saadanne, der belemede Seildybet, til henholdsvis at forkortes, indflyttes eller ganste optages.

Randers Borgere forsonde ikke Seiligheden til for Kommissionen af 1696—98 atter at forebringe deres gamle Klager.

Neckelmann beretter (Pag. 30), at der for Kommissionen „førtes de ynkeligste Klager af Byens Borgere over det uovnlige Fiskeri, der udøvedes af Bønderne. De yttre deriblandt: at Fjorden er saa tilluftet med Fiskegaarde og Kuser, at ikke et Fiskeben kan komme op til Byen, saa at man ikke engang kan faae en Ret Gjedder, eller anden Fisk heri Byen, men skal kjøbe dem af Bønder, som ei i ringeste Maade have Rettighed dertil; de beklage sig derhos over Byens Fattigdom og Usælsked. I deres Klager nævne de den usædvanlig store Waadbræt, som uden lovlig Afgang øves fra Stanhagen til Udbyhøi, som er fuldt 2 Mile, desligeste med Kulsevaadder, Kringelgarn, Drivegarn, Taager-Garn, store og umaneerlige Kuser, Lyfter og Algier, som de forstange Fjorden med“. Borgerne paa-beraabte sig til Begrundelse af disse Klager Kong Hans's gamle Forbud, det aabne Mandat af 8de Marts 1664 og Fr. 18 Juli 1668, ligesom de forjøgte at føre et Thingsvidne for, at der i de sidste 50 Aar „ikke havde været fanget Lax fra Trisenbold Fiskerhus og til Fjorden, uden at det skulde anses for Thyveri, medmindre de fangetes i Laregaarde, som svarede Afgift, og Hs. Kongel. Majestæt allernaadigst tilladt haver“.

Neckelmann polemiserer stærkt imod, at Kommissionen ikke vilde indlade sig paa at forbyde Bønderne at fiske Lax, men at Kommissionen i Stedet herfor udtalte en skarp Dadel over Borgmester og Raad, idet den i denne Retning indstillede Sagen med saalydende Ord:²⁾

„Misbrug, Fiskeriet angaaende, da kunde endel Gub. deraf være forekommen, om Borgmester og Raad i Randers, efter Kongl. Majestæts høilovlige Skufommelse Kong Frederik den 3dies til dem ergangne allernaadigste Befaling, som i ermeldte forrige Commission er brugt, og udi denne Forretning vide Nr. 12 er indført, [s: Oben Mandat af 8de Marty 1664] saavel som Kgl. Majestæts Befaling og Forord. af Dato 18de Juli 1668 af dennem allerunderdanigst var bleven efterlevet, saasom Stiftamtmanden samme Tid var allernaadigst anbefalet at rætte dem Haanden derudi; hvortil deres Byes og Borgerskabs Interesse end ydermere forbandt dem, og hvis de gode Mænd ikke herefter bedre ville antage sig det, end hidtil slet er, saa vides ikke, hvor saadan slikt bedre kan forhindres, thi, naar de Ordre maa underdanigst efterleves, som Hans Majestæt da regerendes udgav til Borgmester og Raad og til Stiftamtmanden, om slikt Misbrugs Forekommelse, da vides derom ikke nogen bedre Anstalt at kunne ske, dog det at forrettes paa Interessenternes Befostning, saasom Intet uden Befostning derudi kan forrettes eller foregaae“.

Kommissionen gif altsaa ud fra, at Bestemmelserne i det aabne Mandat af 8de Marts 1664 (Bilag 10) og Forordning 18de Juli 1668³⁾ vare tilstrækkelige, naar kun Randers Magistrat sørgede for, at de bleve overholdte, hvad der var dens Pligt. Smidlertid indstillede Kommissionen dog i Slutningen af sin Forretning, at de nævnte Bestemmelser fik et Tillæg, og Ordlyden af Kommissionens Indstilling i denne Retning er optagen i Herredsthingsdommen af 12te December 1797 (Bilag 7) saaledes: „Dette var da tjenligt, at det blev ogsaa forbuden under Bremerholms Straf, at ingen understaar sig at drage Vaad i Seildybet eller under Brug af Flyndergarn, ikke heller at sætte der nogen Fiske-Rydjer fra det yderste i Fjorden og alt opad Fjorden, efter som Larens Opgang derved forhindres og

¹⁾ Hos Neckelmann staar, at Antallet var forøget med 9, nemlig 4 ovenfor og 2 nedenfor Broen. Da 2 og 4 giver 6, følger heraf, at Tallet „9“ er en Trykfeil.

²⁾ Neckelmann pag 32.

³⁾ aftrykt hos Neckelmann Pag. 28—29 tilligemed Reskriptet af J. D. til Randers Magistrat.